

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, *11.04.2012*

RPO-665846-II/II/MWa

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan
Jarosław Gowin
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję, iż w dniu 23 listopada 2011 r. Trybunał Konstytucyjny, sygn. akt S 2/11, (OTK-A 2011/9/104, Lex nr 1096282) postanowił na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654), przedstawić Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej uwagi dotyczące niezbędności działań ustawodawczych, zmierzających do zapewnienia zwrotu kosztów pełnomocnika ustanowionego w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie.

W uzasadnieniu wskazał, iż Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 12 października 2011 r., sygn. SK 2/11, umorzył postępowanie w sprawie zbadania zgodności art. 632 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) w brzmieniu obowiązującym od 24 maja 2007 r. w związku z art. 558 k.p.k. w zakresie, w jakim uniemożliwia przyznanie osobie domagającej się zasądzenia zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zwrotu kosztów procesu związanych z ustanowieniem pełnomocnika i jednocześnie uniemożliwia stosowanie przepisów kodeksu postępowania cywilnego w kwestii dotyczącej zwrotu kosztów procesu związanych z ustanowieniem pełnomocnika, z art. 41 ust. 5 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. Przyczyną tego orzeczenia było stwierdzenie, że zagadnienie przedstawione Trybunałowi przez skarżącego dotyczy zaniechania ustawodawcy niepodlegającego kognicji Trybunału.

Rzecznik Praw Obywatelskich zgłosił udział w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym i zajął stanowisko, że brak możliwości przyznania zwrotu kosztów pełnomocnika ustanowionego w postępowaniu o odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z tytułu niewątpliwie niesłusznego skazania lub tymczasowego aresztowania przez osobę prawomocnie uniewinnioną jest niezgodny z art. 41 ust. 5 w związku z art. 2 Konstytucji.

Z orzecznictwa Trybunału w sprawach dotyczących ponoszenia kosztów postępowania karnego wynika, że osoba prawomocnie uniewinniona nie może ponosić kosztów postępowania karnego, które nie powinno być się w stosunku do niej toczyć (por. w szczególności wyrok z 26 lipca 2006 r., sygn. SK 21/04, OTK ZU nr 7/A/2006, poz. 88). Ustawodawca dostosował treść art. 632 pkt 2 k.p.k. do wyroku Trybunału w sprawie o sygn. SK 21/04 ustawą z dnia 7 marca 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 80, poz. 539), wprowadzając zasadę zwrotu kosztów obrońcy ustanowionego przez osobę uniewinnioną lub w wypadku, gdy domniemanie niewinności nie zostało obalone wskutek umorzenia postępowania karnego.

W ślad za tą zmianą nie poszła jednak zmiana regulacji ponoszenia kosztów postępowania w sprawie ustalenia zadośćuczynienia za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie.

W związku z powyższym, zwracam się z uprzejmym zapytaniem o stan prac legislacyjnych zmierzających do wdrożenia w życie powyższych zaleceń Trybunału Konstytucyjnego.

